

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

УДК 336.76:338.46:366.626

UDC 336.76:338.46:366.626

С. М. Шкарлет, д. е. н., професор,
Заслужений діяч науки і техніки України,
М. В. Дубина, к. е. н.,
доцент

S. M. Shkarlet, Doctor of Economics, Professor,
Honored Scientist of Ukraine,
M. V. Dubyna, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor

**ОБГРУНТУВАННЯ СУТНОСТІ
КАТЕГОРІЇ «ФІНАНСОВА ДОВІРА»****SUBMISSION OF MENTION OF THE
CATEGORY "FINANCIAL TRUST"**

Актуальність теми дослідження. Фінансові відносини за своєю природою мають складну структуру є багатограничними та виникають між економічними суб'єктами. Однією з ознак, що робить такі взаємовідносини можливими є наявність довірчого ставлення учасників один до одного.

Постановка проблеми. У класичних наукових працях з економіки увага концентрується на ідентифікації змісту та описі процесів руху фінансових ресурсів. Без довіри існування таких відносин є неможливим. Саме тому питання розвитку довіри у межах фінансових відносин стають актуальними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових роботах проводяться дослідження сутності довіри як важливого феномену розвитку економічних систем. До вчених, що займалися такими дослідженнями варто віднести наступних: Андрущенко Р. І., Бонецький О. О., Єгоричева С. Б., Кричевська Т. О., Куриляк В., Малий І. Й., Отті К. В., Реверчук С. К., Рибальченко В. Ф., Савлук М. І., Сможченко Т. С., Фукуяма Ф. та ін.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Незначна кількість наукових праць підтверджує необхідність поглиблення теоретичної складової вивчення процесу зміцнення довіри у межах фінансової системи країни.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування сутності дефініції "фінансова довіра".

Виклад основного матеріалу. У статті досліджено сутність категорії "фінансова довіра". Грунтуючись на розгляді довіри як суспільного феномену, запропоновано розглядати її як явище, що виникає у процесі формування економічних відносин, які пов'язані із створенням, розподілом і використанням централізованих та децентралізованих фондів коштів, у результаті чого виникають взаємовідносини, які можна охарактеризувати надійними, впевненими, добросовісними, порядними, що дає можливість прогнозувати подальші дії учасників таких взаємовідносин.

Висновки. У статті розглянуто теоретичні засади пізнання категорії "фінансова довіра", обґрунтовані особливості виникнення такого феномену на ринку фінансових послуг.

Ключові слова: фінанси; довіра; фінансова довіра; категорія; фінансові відносини; ринок фінансових послуг.

DOI: 10.25140/2410-9576-2017-2-4(12)-45-52

Urgency of the research. Financial relations by their character have complicated structure, are versatile and arise between economic subjects. One of the key peculiarities that make such relations possible is availability of trustful attitude of the participants' one to each other.

Target setting. In classic scientific works attention is focused on identification of their content and description of the processes of financial resources circulation. Without trust, existence of the defined relations is complicated. That's why, issue of cognition of the peculiarities of creating and development of trust within financial relations become urgent.

Actual scientific research and issues analysis. In scientific works, researches of trust essence as an important phenomena of economic systems development. To the scientists which were involved in the defined issues research, the following should be related: Andrushchenko R. I., Bonetsky O. O., Yegorychev S. B., Krychevska T. O., Kuryliak V., Maly I. Yo., Otti K. V., Reverchuk S. K., Rybalchenko V. F., Savluk M. I., Smovzhenko T. S., Fukujama F. and others.

Uninvestigated parts of general issue defining. Inconsiderable number of scientific works confirms necessity of deepening of theoretical component of the process investigation on trust strengthening within financial system of country.

The research objective. Objective of the article is grounding the definition essence "financial trust".

Statement of basic material. Within the article, essence of the category "financial trust" was researched. Based on considering trust as a society phenomena, it was suggested to consider it as a phenomena that arises in the process of economic relations creation connected with creation, distribution and using decentralized money funds, as a result of which there arise interrelations which can be characterized as secure, trustful, confident, good faith, decent, which enable us to predict further actions of the participants of such relations.

Conclusions. Within the article, theoretical principles of the category cognition "financial trust" were researched, peculiarities of the defined phenomena on the market of financial services were based.

Keywords: finances; trust; financial trust; category. Financial relations; financial services market.

Постановка проблеми. Фінансові відносини за своєю природою мають складну структуру, а за змістом можуть набувати відмінних форм та бути описаними різними ознаками та

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

особливостями. Окреслені відносини, що відбуваються у межах фінансових систем країн, є багатогранними за своєю природою та виникають між різними типами економічних суб'єктів. Проте, однією з ключових ознак, що робить такі взаємовідносини можливими та поєднує їх в єдину, цілісну систему є наявність довірчого ставлення учасників фінансових відносин один до одного та існування довіри між ними. У переважній більшості класичних наукових праць, що присвячені питанням дослідження сутності фінансових відносин, основна увага вченими концентрується на ідентифікації їх змісту та описі процесів руху фінансових ресурсів між різними учасниками таких відносин. Однак, без існування довіри між зазначеними учасниками, існування зазначених відносин є складним, а їх розвиток фактично неможливим. Саме тому питання пізнання особливостей формування та розвитку довіри у межах фінансових відносин стають актуальними та важливими.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проте, у наукових роботах у переважній більшості випадків проводяться дослідження сутності довіри як важливого феномену та фактора розвитку економічних систем загалом. До вчених, що займалися окресленими питаннями варто віднести наступних: Алескерова Ю. В., Андрущенко Р. І., Бонецький О. О., Кожем'якіна О. М., Кричевська Т. О., Кузьмін О. Є., Куриляк В., Малий І. Й., Отті К. В., Рибальченко В. Ф., Смовженко Т. С., Фукуяма Ф. та ін.

Досить незначна кількість наукових робіт на сьогодні присвячені саме пізнанню особливостей формування довіри у межах фінансової системи країни. До авторів таких робіт варто віднести наступних науковців: Алімпієв Є., Вантух Т. З., Єгоричева С. Б., Коновалова М. Є., Кузіна О. Є., Примостка Л. О., Реверчук С. К., Савлук М. І. та ін.

Незначна кількість наукових праць лише підтверджує необхідність поглиблення, насамперед, теоретичної складової вивчення процесу зародження та зміцнення довіри у межах фінансової країни для розробки у майбутньому прикладних засад нарощення її рівня.

Постановка завдання. Метою статті є проведення наукового дослідження для обґрунтування сутності дефініції "фінансова довіра".

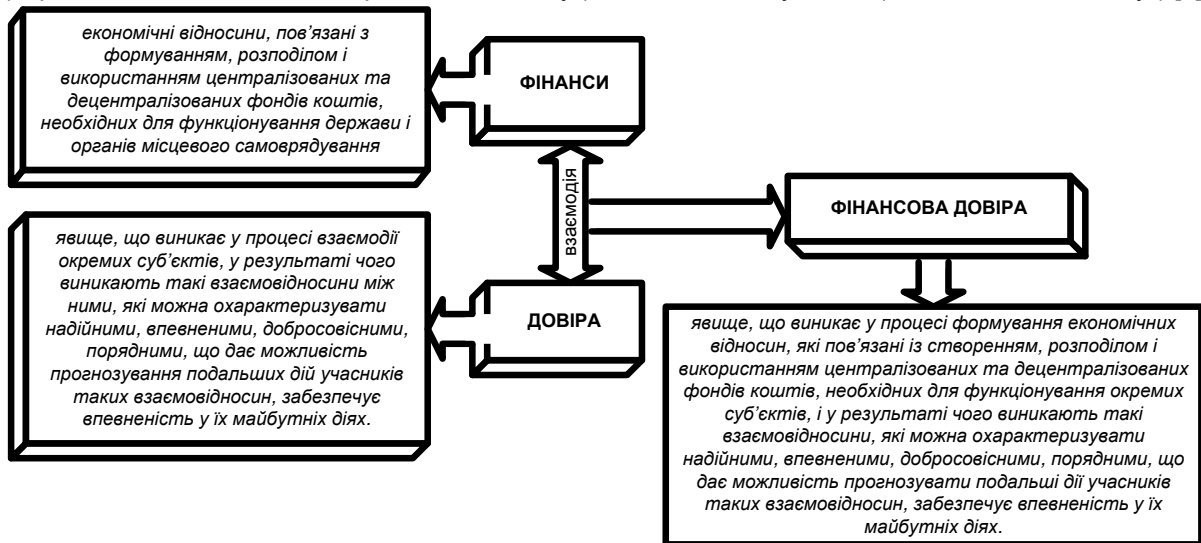
Виклад основного матеріалу дослідження. У відповідності до постулатів класичної економічної науки, фінансові відносини є частиною економічних відносин і виникають у процесі господарської діяльності різних економічних суб'єктів. Проте, такі відносини виникають лише у процесі розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів. Логічним є припущення щодо того, що у системі економічної науки існує також і фінансові довіра, яка є одним з видів економічної довіри. Окреслене твердження досить легко підтвердити, аналізуючи реальні процеси, що відбуваються у банківській, страховій системі держави, де довірчими відносинами пронизана вся діяльність фінансових посередників. У цьому контексті слушно зауважує Єгоричева С. Б., думку якої цілком розділяємо, що будь-яка не одномоментна, а тривала у часі фінансова транзакція вимагає від її учасників взаємної довіри, тобто віри у взаємного роду обіцянки. Клієнт довіряє банку і розміщує у ньому свої кошти, а банк довіряє вкладнику у тому, що він виконає умови договору і не відкличе кошти раніше терміну його закінчення. Банк довіряє позичальнику і сподівається, що він поверне кредит, а позичальник вірить у справедливого і порядного кредитора, який не буде використовувати фінансову необізнаність клієнта для свого збагачення [4 с. 45].

В економічній літературі на сьогодні досить рідко зустрічається термін "фінансова довіра", що вимагає ідентифікації його сутності та опису природи даного явища. Використовуючи метод синтезу, визначимо сутність окресленої категорії. Довіру у межах даного дослідження будемо розглядати як явище, що виникає у процесі взаємодії окремих суб'єктів, у результаті чого виникають такі взаємовідносини між ними, які можна охарактеризувати надійними, впевненими, добросовісними, порядними, що дає можливість прогнозування подальших дій учасників таких взаємовідносин, забезпечує впевненість у їх майбутніх діях.

Фінанси як окрему категорію пропонуємо розглядати як економічні відносини, пов'язані з формуванням, розподілом і використанням централізованих та децентралізованих фондів коштів, необхідних для функціонування держави і органів місцевого самоврядування. На Рис. 1 наведено результат застосування методу синтезу для ідентифікації природи категорії "фінансова довіра". Розглянемо її сутність детальніше.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

Фінансова довіра за своєю природою є одним із різновидів економічної довіри, однак виникає не у межах всіх економічних процесів, а лише у процесі виникнення фінансових відносин, що безпосередньо пов'язані з процесами розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів. Доцільність впровадження окресленої дефініції ґрунтується на тій обставині, що система економічної довіри за своєю структурою є досить великою, але не всі економічні процеси відбуваються у фінансовій площині. Саме виокремлення фінансової довіри у межах зазначеної системи дозволяє сфокусувати увагу виключно на особливостях виникнення та зміцнення фінансової довіри у різних обставинах господарської діяльності економічних суб'єктів. Цілком слушно зауважує Отті К.В., що в системі фінансового ринку доцільно вести мову про фінансово-економічну довіру, сутність якого можна розглянути крізь призму взаємодії фінансових інститутів (виробників і постачальників фінансових послуг) і економічних суб'єктів (споживачів цих послуг) [7].

Рис. 1. Умовивід щодо сутності дефініції "фінансова довіра"

Джерело: складено автором на основі [10]

Однак, на наше переконання, термін "фінансово-економічна довіра" є надто ускладненим і потреби його використовувати у наукових дослідженнях немає, оскільки фінансові відносини завжди є економічними відносинами. Ці категорії пов'язані між собою нерозривним зв'язком. Саме тому, логічно допустити, що якщо досліджуються особливості функціонування фінансової довіри, то їй завжди притаманний економічний характер. Такий умовивід обґрунтовує нашу позицію щодо використання дефініції "фінансова довіра".

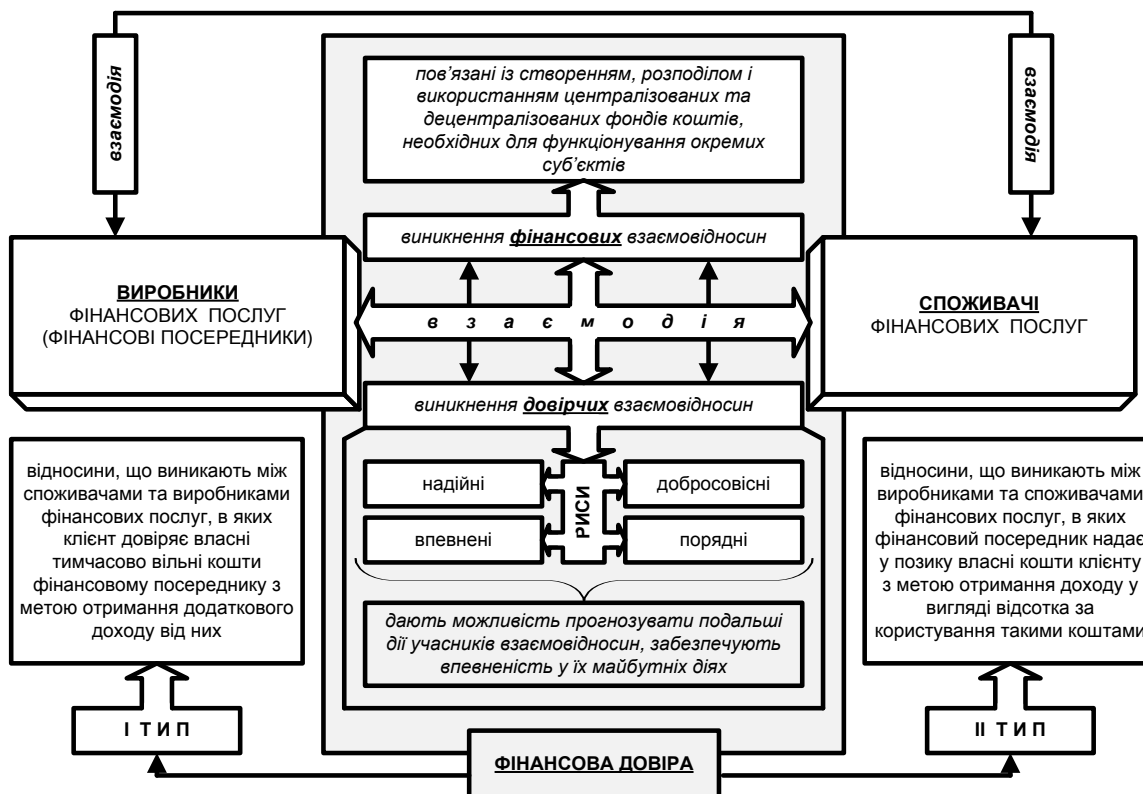
Розглянемо сам процес формування фінансової довіри у межах, наприклад, ринку фінансових послуг між різними економічними суб'єктами (Рис. 2). На окресленому ринку такі взаємовідносини виникають між двома групами економічних суб'єктів: виробниками фінансових послуг та їх споживачами. У ролі наведених суб'єктів можуть виступати різні юридичні та фізичні особи.

Як правило, суб'єкти господарської діяльності одночасно виконують роль усіх учасників окреслених відносин, але в різних обставинах. У процесі руху фінансових ресурсів між виробниками та споживачами фінансових послуг виникають фінансові відносини, невід'ємною складовою яких виступають довірчі взаємовідносини (Рис. 2).

У свою чергу довірчі відносини можна охарактеризувати саме такими ознаками як надійність, впевненість, добросовісність та порядність. Перелік таких ознак може бути розширений. Зауважимо, що хоча довірчі відносини є невід'ємною складовою фінансових відносин, проте, вони можуть виникати на порядок раніше. Наприклад, клієнт вирішив покласти вклад до банку на певний термін. У даному випадку у клієнта вже існує певне довірче ставлення до конкретної банківської установи, що може бути обумовлене низкою різних причин. І вже пізніше, наприклад, через тиждень, клієнт вирішує піти до банку і відкрити депозитний рахунок. У цей момент

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

виникають вже фінансові відносини, що супроводжуються також і довірчим ставленням клієнта до банку.

Рис. 2. Формування фінансової довіри на ринку фінансових послуг
 Джерело: складено автором з урахуванням [2-3; 11]

Зауважимо, що формування довіри на ринку фінансових послуг є складним процесом, якому притаманна низка специфічних особливостей та ознак, які визначаються особливими рисами самого процесу надання фінансової послуги. Наприклад, як зазначається на рис. 2, виникнення фінансової довіри відбувається не лише в одному напрямку між власником тимчасово вільних фінансових ресурсів та фінансовим посередником, який хоче ці кошти залучити до своєї діяльності (I тип). З іншого боку відбувається також формування довіри фінансових посередників до їх потенційних клієнтів, які бажають отримати кредитні або інвестиційні кошти у власне розпорядження. У такому випадку вже відбувається формування фінансової довіри у зворотному напрямку (II тип).

Наведені різні типи фінансової довіри мають принципові відмінності між собою і вимагають запровадження різних підходів до зміцнення такої довіри. Зокрема, якщо клієнт – фізична особа вирішує куди покласти власні кошти, то мова йде про індивідуальну довіру, довірче ставлення одного клієнта до певного фінансового посередника. Така довіра є уособленою та окремим випадком у системі її формування на ринку фінансових послуг. З іншого боку, якщо комерційний банк надає кошти конкретній особі, то у даному випадку фінансова довіра є знеособленою, характеризуються певними груповими характеристиками, які використовує банк при оцінці кредитоспроможності клієнтів. У такому випадку фінансовий посередник не оперує поняттям персоніфікованої довіри, а довірче ставлення реалізується до певних груп клієнтів. Систематизація споживачів дозволяє банківським установам формалізувати та автоматизувати процес надання кредитів, уникаючи необхідності проведення аналізу кожної кредитної заявки окремо, використовуючи індивідуальний підхід.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

Зазначене лише підтверджує тезу, що питання дослідження фінансової довіри є досить складними, враховуючи значний спектр її різновидів. Саме тому стає очевидним у процесі реалізації пізнання сутності фінансової довіри, що окремого дослідження вимагає доведення того, що ідентифікована дефініція є дійсно категорією і має право на існування у межах функціонування економічної науки. Для такого завдання важливою складовою його реалізації є чітке усвідомлення сутності "категорії" та "економічної категорії" як наукових універсальних термінів, їх функцій, що дозволить поглибити розуміння природи фінансової довіри та розширити категоріальний простір економічної науки її змістом. Влучно зауважує колектив авторів монографії "Філософія грошей в епоху фінансової цивілізації" у межах якої зазначається, що, завдання філософії полягає в розумінні ідей та думок, покладених в основу економічного буття. Вони, у свою чергу, розкриваються в категоріях та поняттях. Тому важливою функцією філософії економіки є розробка понятійного апарату і мови сучасної економічної теорії [9, с. 186-187].

Наукові підходи до трактування сутності категорій як необхідних складових сучасного наукового знання дають підстави стверджувати, що *категорія – складне універсальне явище, яке за своєю природою є формою мислення, оскільки дозволяє ідентифікувати та описати найбільш суттєві риси, ознаки, властивості та зв'язки об'єктивних процесів, явищ, предметів*. На сьогодні вже за тривалий період розвитку науки створена складна система категорій, до числа яких прийнято, насамперед, відносити філософські, наукові, специфічні і т.д. Вчені використовують категорії для позначення певних процесів та об'єктів, що вони вивчають, враховуючи при їх визначенні основні їх властивості, риси та особливості існування у межах реального, об'єктивного світу. Вихідним моментом у формуванні дефініції будь-якого об'єкта (процесу чи явища) Г.В. Лейбніц вважав відображення способу породження предмета, правила, завдяки якому стає очевидно відтворюваність або можливість існування предмета [8, с. 293].

Категорія у своєму узагальненому вигляді завжди є складовою процесу пізнання різних об'єктів, що знаходяться у центрі уваги вченого, вона є складовою теорії та методології науки і характеризується універсальним характером, оскільки використовується у межах кожної відомої людству науки. Категорії є складовою наукової теорії та активно використовуються в методологічних дослідженнях, де пізнаються особливості вивчення процесу пізнання різних об'єктів.

У межах економіки як науки про відносини, що виникають у процесі господарської діяльності, також активно вченими використовується широкий спектр різних наукових, специфічних, характерних для цієї сфери буття, категорій. Зауважимо, що система економічних категорій складає досить потужний теоретичний фундамент економічної науки і дозволяє постійно розширювати перелік економічних категорій шляхом введення нових до даної сфери або переосмислення трактування вже існуючих. Досить слушно зауважує Алескерова Ю. В., що в реальному житті будь-яка категорія – це відлуння рівня наукового пізнання, яке невпинно розширюється й поглиблюється, в силу поступу суспільної думки. Саме тому певні визначення слушні сьогодні, зміняться у майбутньому, і нове покоління дослідників продукуватиме нові економічні закони, нові економічні категорії, наповнюватиме їх відповідним змістовим наповненням та визначить їм місце [1, с. 31].

Економічну категорію у статті будемо розглядати як складне універсальне явище, яке за своєю природою є формою мислення, оскільки дозволяє ідентифікувати, описати та узагальнити найбільш суттєві риси, ознаки, властивості та зв'язки економічних процесів, тобто тих явищ, що виникають у процесі господарської діяльності, а саме під час виробництва, розподілу, обміну та споживання товарів, продукції і ресурсів.

Досить тісно у суспільстві економічні процеси пов'язані з фінансовими відносинами, що безпосередньо впливає на тісну кореляцію між економічними та фінансовими категоріями. Загалом фінансові категорії у нашому розумінні є складовою теорії економічної науки і дозволяють розвивати фінансову науку, формуючи міцний фундамент її існування та активної розбудови. Іжевський П. Г., Кошонько О. В. зауважують, що фінансові категорії є вузловими пунктами в системі пізнання фінансових відносин у їх нерозривному зв'язку з економічним

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

розвитком господарюючих суб'єктів і держави. Фінансові категорії відображають дійсні явища економічного життя і закономірності фінансових процесів, тому їх необхідно використовувати в інтересах підвищення економічної ефективності господарювання. Фінансові категорії тісно пов'язані з функціями фінансів [5, с. 25-26].

Окреслені ознаки економічної категорії будуть притаманними і фінансовим категоріям. Саме тому, для того щоб стверджувати, що фінансова довіра є економічною категорією, проведено аналіз її відповідності окресленим характеристикам. Як зазначає Ільчук В. П. загальнонауковий підхід до обґрунтування будь-якої економічної категорії в певних сферах діяльності визначається об'єктом дослідження, наприклад, виробничо-господарська, інноваційна та інвестиційна діяльність тощо [6, с. 296]. Саме для фінансової довіри притаманним є фінансова сфера, а об'єктом дослідження при цьому стають фінансові відносини, які формуються та розвиваються під впливом довірчих взаємовідносин між економічними суб'єктами.

1. *Фінансова довіра – явище, яке є універсальним за своєю природою.* Сама довіри як окрема категорія є універсальним явищем, оскільки існує об'єктивно у суспільстві. Вчені можуть лише констатувати наявність довіри, але вплинути на реальне її існування як певного об'єкта не можуть. Довіра може бути значною, може не існувати, тоді виникає явище недовіри. Проте, у суспільстві, враховуючи складну структуру його відносин, довіра завжди є їх частиною. Фінансова довіра за своєю природою також виникає між окремими економічними процесами з приводу руху фінансових ресурсів. Вона об'єктивно існує у межах фінансової системи. Юридичні та фізичні особи постійно продукують довірчі ставлення між собою у процесі формування фінансових взаємовідносин. Позиція, що фінансова довіра є універсальним явищем підтверджується.

2. *Фінансова довіра – форма мислення, яку використовує вчений для опису реально існуючих процесів у межах об'єктивного світу.* Явище довіри притаманне виключно суспільству і для її формування повинні бути мінімум два учасника, які вступають між собою у певні відносини. Назва "фінансова довіра" за своєю сутністю дозволяє науковцю чітко усвідомити межі цієї категорії, визначити той спектр реально існуючих явищ, які така категорія описує та пояснює. Використання фінансової довіри одразу викликає певні асоціативні думки щодо того, про що йде мова і яка сфера розглядається. Дане поняття дозволяє описати існуючі в об'єктивному світі явища для їх подальшого дослідження та розуміння. Отже, фінансова довіра є формою мислення.

3. *Фінансова довіра – сукупність результатів застосування різних за змістом, проте схожих за природою способів опису конкретних об'єктів.* Фінансову довіру як окреме явище можна описати різними способами, акцентуючи увагу на її сутності, що пізнається через сукупність тих процесів, що вона уособлює, ідентифікацію ознак, функцій, базових характеристик, емоцій тощо. Довіра є універсальною категорією та визначається через опис самого процесу формування довірчого ставлення між суб'єктами з детальним визначенням базових рис таких взаємовідносин. Фінансова довіра також може бути описана аналогічним способом лише з уточненням, що у даному випадку розглядається виключно взаємодія з приводу руху фінансових ресурсів та їх використання. Саме тому даний вид довіри містить у собі значну кількість можливих способів конкретизації природи фінансової довіри.

4. *Фінансова довіра – спосіб опису окремих складових господарської діяльності, а саме об'єктів, явищ, що існують, виникають та розвиваються у межах процесів виробництва, розподілу, обміну та споживання товарів, продукції і ресурсів.* Фінансова довіри виникає, а її рівень зростає або знижується виключно у межах фінансової сфери, де відбуваються процеси розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів. Фактично фінансова система обслуговує класичні економічні процеси господарської діяльності. Саме це дозволяє стверджувати, що фінансова довіра це спосіб визначити ті взаємовідносини, що формуються при створення фінансових відносин у межах економічної системи держави. Цілком логічно припустити, що фінансова довіра є невід'ємною складовою формування окреслених відносин та дозволяє усвідомити та описати реально існуючі процеси у межах об'єктивного світу.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

Отже, проведений аналіз дозволяє стверджувати, що фінансова довіра є фінансовою категорією, яка являє собою складову системи економічних категорій. *Фінансова довіра – явище, що виникає у процесі формування економічних відносин, які пов'язані із створенням, розподілом і використанням централізованих та децентралізованих фондів коштів, необхідних для функціонування окремих суб'єктів, і у результаті чого виникають такі взаємовідносини, які можна охарактеризувати надійними, впевненими, добросовісними, порядними, що дає можливість прогнозувати подальші дії учасників таких взаємовідносин, забезпечує впевненість у їх майбутніх діях.*

Специфічність довіри полягає в тому, що на неї впливають різнобічні за своєю природою фактори, що у підсумку складно піддаються формалізації та прогнозуванню. При цьому значний вплив здійснюють і формальні чинники, що формуються у межах економічної системи держави. Доведеним фактом залишається те, що підвищувати рівень такої довіри є вкрай складним завданням, яке вимагає реалізації низки системних заходів у фінансовій системі держави, проте втрата даного виду довіри відбувається досить швидко і подальше відновлення вимагає колосальних зусиль.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У статті досліджено сутність категорії "фінансова довіра". Грунтуючись на розгляді довіри як суспільного феномену, запропоновано фінансову довіру розглядати як явище, що виникає у процесі формування економічних відносин, які пов'язані із створенням, розподілом і використанням централізованих та децентралізованих фондів коштів, необхідних для функціонування окремих суб'єктів, і у результаті чого виникають такі взаємовідносини, які можна охарактеризувати надійними, впевненими, добросовісними, порядними, що дає можливість прогнозувати подальші дії учасників таких взаємовідносин, забезпечує впевненість у їх майбутніх діях.

Також у статті вагома увага приділена питанням ідентифікації ролі довіри у процесі формування та розвитку фінансових відносин між основними учасниками, розглянуто особливості виникнення окресленого феномену на ринку фінансових послуг між споживачами та виробниками таких послуг. Доведено через пізнання сутності категорії та її основних рис, що фінансова довіра є частиною сукупності економічних категорій. Це було реалізовано за допомогою використання основних характерних рис категорії як універсального поняття науки до опису фінансової довіри як об'єктивного явища нашої реальності.

Література

1. Алескерова, Ю. В. Теорія та методологія розвитку системи сільськогосподарського страхування: дис. ... доктора економ. наук: спец. 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит / Алескерова Юлія Володимирівна. – Київ, 2015. – 483 с.
2. Дубина, М. В. Місце економічної довіри у системі класифікації видів довіри / М. В. Дубина // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту: Серія «Економіка і управління». – К.: ДЕДУТ, 2015. – Вип. 31. – С. 204-214.
3. Дубина, М. В. Міждисциплінарний підхід до визначення змісту категорії "довіра" / М. В. Дубина // Молодий вчений. – 2015. – № 2 (17). – С. 1044-1047.
4. Єгоричева, С. Б. Роль інституту довіри у стабілізації банківської системи України [Електронний ресурс] / С. Б. Єгоричева // Соціально-економічні трансформації в епоху глобалізації: Матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. – 2015. – Режим доступу: <http://dSPACE.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4322/1/Egoricheva.pdf>.
5. Іжевський, П. Г. Фінанси: навчальний посібник / П. Г. Іжевський, О. В. Кошонько. – Львів: «Магнолія 2006», 2013. – 373 с.
6. Ільчук, В. П. Інноваційно-інвестиційні системи залізничного транспорту: становлення та розвиток / В. П. Ільчук. – К.: Логос, 2004. – 381 с.

References

1. Aleskerova, Yu. V. (2015). Teoriia ta metodolohiia rozvytku systemy silskohospodarskoho strakhuvannia [Theory and methodology of agricultural insurance system development]. *Doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
2. Dubyna, M. V. (2015). Mistse ekonomichnoi doviry u systemi klasyfikatsii vydiv doviry [The place of economic confidence in the system of trust types classification]. *Zbirnyk naukovykh prats Derzhavnoho ekonomiko-tekhnolohichnoho universytetu transportu: Seriiia «Ekononika i upravlinnia» – Collection of scientific works of the State Economic-Technological University of Transport: Series "Economics and Management"*, 31, 204-214 [in Ukrainian].
3. Dubyna, M. V. (2015). Mizhdystyplinarnyi pidkhd do vyznachennia zmistu katehorii «dovira» [Interdisciplinary approach to determining the content of the category "trust"]. *Molodyi vchenyi – Young scientist*, 2(17), 1044-1047 [in Ukrainian].
4. Yehorycheva, S. B. (2015). Rol instytutu doviry u stabilizatsii bankivskoi systemy Ukrainy [The role of the institute of trust in stabilizing the banking system of Ukraine]. *Proceedings from VI All-Ukrainian. Scientific-Practical conference: "Sotsialno-ekonomichni transformatsii v epokhu hlobalizatsii – Socio-economic transformations in the era of globalization"*. Retrieved from <http://dSPACE.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4322/1/Egoricheva.pdf> [in Ukrainian].
5. Izhevskiy, P. H., Koshonko, O. V. (2013). *Finansy*

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

7. Отти, К. В. Институт доверия в системе современных экономических отношений / К. В. Отти, О. А. Орлова, О. Н. Сиваш // Вестник КГУ им. Н. А. Некрасова. – 2009. – № 2. – С. 452-453.

8. Степаненко, С. В. Інституціональний аналіз економічних систем (проблеми методології): монографія / С. В. Степаненко. – К. : КНЕУ, 2008. – 312 с.

9. Філософія грошей в епоху фінансової цивілізації: монографія. – К. : УБС НБУ, 2010. – 463 с.

10. Фінансова енциклопедія / О. П. Оролюк, Л. К. Воронова, І. Б. Заверуха, [та ін.]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 472 с.

11. Dubyna, M. V. Essence of trust and its role in the development the economic relations of modern society / M. V. Dubyna, O. M. Kalchenko, E. V. Shyshkina // French Journal of Scientific and Educational Research: "Paris University Press". Paris, 2014. – № 2. (12). –Volume I. – P. 352-356.

[Finances]. Lviv: Mahnoliia 2006 [in Ukrainian].

6. Ilchuk, V. P. (2004). Innovatsiino-investytsiini systemy zaliznychnoho transportu: stanovlennia ta rozvytok [Innovation and investment systems of rail transport: formation and development]. Kyiv: Lohos [in Ukrainian].

7. Otty, K. V., Orlova, O. A., Syvash, O. N. (2009). Institut doveriia v sisteme sovremennykh ekonomicheskikh otnoshenii [Institute of trust in the system of modern economic relations]. *Vestnik KHU im. N. A. Nekrasova – Bulletin of KSU im. NA Nekrasov*, 2, 452-453 [in Russian].

8. Stepanenko, S. V. (2008). Instytsionalnyi analiz ekonomichnykh system (problemy metodolohii) [Institutional analysis of economic systems (problems of methodology)]. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].

9. Filosofiia hroshei v epokhu finansovoi tsyvilizatsii [Philosophy of money in the era of financial civilization] (2010). Kyiv: UBS NBU [in Ukrainian].

10. Oroluk, O. P., Voronova, L. K., Zaverukha, I. B. et al. (2008). Finansova entsyklopediia [Financial Encyclopedia]. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].

11. Dubyna, M. V., Kalchenko, O. M., Shyshkina, E. V. (2014). Essence of trust and its role in the development the economic relations of modern society. *French Journal of Scientific and Educational Research*, 2(12), 1, 352-356 [in English].

Надійшла 17.09.2017

Бібліографічний опис для цитування :

Шкарлет, С. М. Обґрунтування сутності категорії "фінансова довіра" / С. М.Шкарлет, М. В. Дубина // Науковий вісник Полісся. - 2017. - № 4 (12). Ч. 2. – С. 45-52.